

LAKIALOITE 46/2013 vp

Laki sairausvakuutuslain 9 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ehdotan vanhempainpäivärahaa koskevaa lainsäädäntöä muutettavaksi siten, että lapsen synnyttyä jäljellä oleva äitiyspäiväraha voidaan maksaa vanhempainrahana, mikäli äiti niin toi-

voo. Valinnanvapaus perhe-etuuksien käytössä edistäisi erilaisten perhetyyppien arjen- ja taloushallintaa.

PERUSTELUT

Äitiysrahaa maksetaan raskauden ja synnytyksen perusteella äidille kaikkiaan 105 arkipäivän ajan. Vauvan synnyttyä äitiysrahakautta on jäljellä 55—85 päivää eli noin kahdesta kolmeen kuukauteen. Oikeus vanhempainrahaan alkaa äitiysrahakauden päätyttyä, ja sitä maksetaan sopimuksen mukaan joko äidille tai isälle.

Äitiysraha luotiin, jotta äidillä olisi synnytyksen jälkeen riittävä aika toipua synnytyksestä. Kaikissa tapauksissa äiti ei kuitenkaan ole sama kuin biologinen synnyttäjä. Poikkeuksia perhekokoonpanoissa ovat muiden muassa adoptio-perheet sekä samaa sukupuolta olevat pariskunnat, joiden lapsilla voi olla kaksi äitiä. Synnyttäjän menehtyessä lapsella ei välttämättä ole äitiä lainkaan.

On tilanteita, joissa vanhemmat arvioivat, että äidin sijaan toisella huoltajalla olisi paremmat edellytykset jäädä hoitamaan lasta kotiin heti tämän synnyttyä. Tähän johtopäätökseen saateen päätyä taloudellisin perustein taikka muista

henkilökohtaisista syistä. Äitiys- ja vanhempainrahaa koskevat säädökset eivät kuitenkaan tue tällaista poikkeuksellista ratkaisua.

Nykyllänsäädäntö mahdollistaa sen, että äitiysraha voidaan eräissä sairauden tai kuoleman aiheuttamissa poikkeustilanteissa maksaa toiselle vanhemmalle vanhempainrahana lyhentämättä äitiysrahan jälkeistä vanhempainrahakautta. Aloitteessa esitetään tätä oikeutta laajennettavaksi. Ensisijainen käyttöoikeus äitiysrahaan tulisi kuitenkin säilyä synnytyksestä toipuvalla äidillä.

Toteutuessaan lakimuutos tukisi myös niitä perheitä, jotka syystä tai toisesta haluavat jakaa vastasyntyneen hoitovastuun toisoin kuin mihin nykyinen etuuskäytäntö ohjaa. Valinnanvapaus perhe-etuuksien käytössä heti lapsen synnyttyä edistäisi perheiden arjenhallintaa, tukisi yksilöllistä vanhemmuutta sekä helpottaisi työn ja perhe-elämän yhteensovittamista lapsiperheissä.

